

fejezi be ismertetését: „Olyan módon, olyan könyv jött létre, amelyet bátran a cseh hivatalos körökre lehetett volna bízni, amely azonban semmiképen sem alkalmas arra, hogy az amerikai olvasót felvilágosítsa Cseh-Szlovákia nevelés- és oktatásügyének valóságos viszonyairól. Az általunk közölt kiegészítések a tudományos igazság követelménye. Befejezésül tehát csak annak a reményünknek adhatunk kifejezést, vajha ezt a különös (*merkwürdig*) könyvet mihamarabb olyan újabb követné, amely különben alkalmas arra, hogy az angolszász pedagógiai világgal a cseh-szlovák nevelésügyet megismertesse“. Sapientí sat.

kf.

„Számolás tanítás az elemi iskolában“ c. Bene Lajos számolástanítási módszertani munkáiból az I., II., III. osztályok részére írt füzetek már a harmadik kiadásban jelentek meg. A IV., V., VI. osztályok részére szólók a második kiadásban. A munka lélektani és pedagógiai tudással, gyakorlati tapasztalatok alapján nyújt tájékoztatásokat a tananyag módszeres feldolgozására, hogy erős számképeket, tiszta fogalmakat nyerjenek a gyermekek, logikusan gondolkozzanak, gyorsan és biztosan tudjanak számolni. A munka ára : I. o. 1 P 20 f., a II., III., IV., V., VI. o. egyenkint 80—80 fillér.

LAPSZEMLE

Magyar középiskola. XXX. évf. 1937. 1—7. szám.

Dr. Zibolen Endre: A nevelés három tényezője : a család, az internátus és az iskola. Az egyéni és közösségi érdekek a legkönnyebben kiegyensúlyozódnak a családban. Az internátusban inkább kollektív nevelés folyik, míg az iskolában, az egyéni és kollektív nevelés parallel halad s a tanár ügyességén múlik a kettősség harmónikus feloldása, illetve egyensúlyba hozása. (1. sz.) *Dr. Stuhlmann Patrik: A család és az internátus.* (2. sz.) Az elsőbbséget a családi nevelésnek adja, de a gyakorta hangoztatott vádakkal szemben védelmébe veszi az internátusi nevelést, mert ez utóbbi egységesebb nevelést nyújt, mint a család. A családi nevelés mellett szükség van az intézetire is, mert az egyéniségek mellett így alakulhatnak ki fegyelmezett tömegek. A nevelőintézet nem riválisa a családnak, hanem kiegészítője, szükség esetén menedékhely a magára hagyott gyermek számára. Mindezeket a kérdéseket összegezi, lezárja és saját tapasztalataival kiegészíti P. Olasz Péter S. J. „Az internátusi nevelés mint lélektani probléma“ címen közölt rövid cikke. (5. sz.) Nyelvészek érdeklődésére tarthatnak igényt Bakonyi Húgó „A német főnevek ragozása az összes kivételek kiküszöbölésével, négy szabály alapján“ című tanulmánya; (1. sz.) melyben a szokásos ragozási semák helyett, új, kevésbé komplikált módszert mutat be; valamint Dr. Petrich Béla bíráló megjegyzései Lomoschitz Károly nyelvtanítási módszeréhez. (4. sz.) Kifogásolja „a grammatikai alapon beszéltető módszer“ lélektani és didaktikai szempontból helytelen eljárás módját s felhívja a könnyen korrigálható hibákra a szerző figyelmét.

Dr. vitéz Temesy Győző: a nevelőiskola és a cserkészpedagógia között tesz érdekes összehasonlítást. (3. sz.) A nevelőmunka területén a cserkészlet felülmúlta az iskolát, mert előtte járt a nevelési módszer kimunkálásában, sőt kiegészítette az oktatást. A cserkészlet többletet ad a középiskolai nevelésnek, mivel egyrészt lényegénél

fogva több alkalma nyílik az egyéni nevelésre, másrészt pedig kiépített és jól bevált pedagógiai elveket alkalmaz. Feltétele azonban, hogy képzett, lelkes tanárvezetők álljanak a csapatok élén.

Léleknevelés és osztályozás címen *Dr. Halász László* szól hozzá az újból nevelői intézménnyé alakított középiskola megreformálandó osztályozási rendszeréhez (5. sz.) Az elbírálásnál sem vehetjük csupán az ismeretanyag tudását mértékül, mert az osztályozásnak ki kell terjednie a tanuló egész jellemére, egyéni képessége és alkalmassága megállapítására is. A bizonyítvány a szellemi tudástartalom elbírálásán kívül állapítsa meg a növendék lelki és jellembeli begyakorlottságának fokát is.

A tanár egyénisége és az iskola között fennálló szoros viszonyra mutat rá *Balanyi György* fejtegetése. (4. sz.) Ma már a középiskolákban is a tanár szinte beleolvad a felülről támasztott sokféle követelés teljesítésébe és a velejáró rengeteg írásbeli munka elvégzésébe. A tanítási tervet végrehajtó hivatalnokká válik, akit valósággal gúzsba kötnek, csupán javítani akarásból. Ezzel szemben kiemeli a tanár egyéniségének döntő fontosságát, aki személyes példájával többet nevel diákjai jellemén, mint a legkitűnőbb módszerrel folytatott tanítással. A tanmenet, óratervezés stb. mind csak keret, amelybe lelket, színt, zamatot a tanár személyisége önt.

Ebbe a sokat vitatott problémába kapcsolódik bele *Sebes Gyulának* *A módszer és az egyéniség* címen közölt elmefuttatása is (6. sz.) A módszer fogalmának meghatározása, jelentőségének kiemelése után, rámutat a helyes módszer előnyeire, a módszertelenség következményére s végül ő is osztja Balanyi véleményét, hogy a módszer tulajdonképpen csak eszköz a tanításban, melyet a tanár választ ki s alkalmaz saját jobb belátása szerint.

A módszeres eljárás körébe tartozik a helyes tanmenet készítésének kérdése, amelyre *Szegedi Tasziló* O. S. B. ad kimerítő választ (6. sz.) Miután megokolta a tanmenet készítésének pedagógiai és didaktikai szempontból való fontosságát, rendszerezi azokat az elveket, melyeket tanár kollegáinak pontos és eredményes tanmenet összeállításához ajánl. *Erdős Tivadar* pedig az órarend készítésének módjára (5. sz.) vonatkozólag ad saját tapasztalataiból merített gyakorlati útmutatást.

A júniusi (7.) sz. *Balanyi György Középiskola és hagyomány* és *Dr. Csengő Nándor* *Az életnevelés és a Quadragesimo anno* című előadást tartalmazza. Az előbbiben szerző azt bizonyítja, hogy a gimnázium egységesítése voltaképpen a középiskola színvonalának süllyedését idézi elő. A nívó emelését csak a gimnáziumnak régi jogaiba való visszahelyezésével s a kevésbé tehetségesek számára felállított gyakorlati irányú középiskolák létesítésével lehetne elérni. Csengő szintén a modern élet lüktető iramára és korunk világnézeti harcaira előkészített ifjúság nevelését várja a középiskolai reformtól. Az előkészítést a Quadragesimo anno enciklika alapján tartja leginkább megvalósíthatónak.

Witzenetz Julia

Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny. 1937. 9—10. sz.

Dr. Dékány István : *Osztály és osztályelit.* Az osztályt sajátos egységnek kell tekinteni, amelyben nemcsak a tanár nevel, hanem a tanulók is nagy hatással vannak egymásra. Rendkívül fontos tehát, hogy milyen az osztály szelleme, azt a jó vagy a rossz elemek irányítják-e. A tanárnak kell elősegítenie, hogy a jobb elemek csoportja — az elit — irányíthassa az osztály közvéleményét s a maga példaadó, felfelétőrekvő munkájával magával ragadja a gyengébbek tömegét is. *Dr. Balogh Ilona* : *Budapest*